

Pracownicy przygraniczni w Niemczech: Wypadek przy pracy lub w drodze do/z pracy – co teraz?

Nawet jeżeli bezpieczeństwo pracy w zakładach z reguły traktowane jest poważnie, to w 2015 r. w Saksonii miało miejsce prawie 59.000 wypadków przy pracy oraz do/z pracy podlegających zgłoszeniu. Wypadki przy pracy mogą zdarzyć się we wszystkich zawodach. W pracy przy maszynach, na placu budowy, przy sprzątaniu budynków czy jako pokojówka.

Kiedy nastąpi wypadek, ważne jest wiedzieć, co robić. Dlatego zebraliśmy tu kilka zasadniczych informacji. Dotyczą one wszystkich pracowników mających umowę o pracę z pracodawcą w Niemczech. Oczywiście dotyczą one też pracowników przygranicznych, którzy pracują w Niemczech, a mieszkają w Polsce.

Czy jako pracownik przygraniczny jestem w Niemczech ubezpieczony?

Tak, wszyscy pracownicy w zakładzie w Niemczech są automatycznie ubezpieczeni w ustawowym ubezpieczeniu wypadkowym. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje pracowników na pełnym i niepełnym etacie, pracowników zarabiających poniżej limitu zwalniającego z płacenia składek na ubezpieczenie społeczne, osoby wykonujące tzw. minijob oraz praktykantów. I to niezależnie od wysokości zarobków, wieku, narodowości i miejsca zamieszkania. Czyli twoje zamieszkanie za granicą nie odgrywa roli. Ochrona ubezpieczeniowa zaczyna się pierwszego dnia zatrudnienia.

Kto opłaca składkę na ubezpieczenie?

Ubezpieczenie wypadkowe dla pracowników jest obowiązkowe. Ale to nie ty musisz je zawrzeć, lecz twój pracodawca zobowiązany jest ubezpieczyć Cię w zakładzie ubezpieczeń wypadkowych (Berufsgenossenschaft) i to on opłaca składki. Dla różnych gałęzi gospodarki istnieją różne zakłady ubezpieczeń oraz różna wysokość składki, w zależności od klasy zagrożenia.

Jeżeli jesteś pracownikiem tymczasowym w zakładzie, to właściwy dla ciebie jest zakład ubezpieczeń twojej firmy pracy tymczasowej a nie zakładu, w którym pracujesz.

Co jest objęte ubezpieczeniem?

Ubezpieczenie obejmuje w Niemczech wypadki przy pracy, w drodze do/z pracy oraz choroby zawodowe.

Co uważa się za wypadek przy pracy?

Za wypadki przy pracy uważa się wypadki, których pracownicy doznają w swej pracy lub w codziennych drogach do/z pracy i drogach służbowych oraz które mają związek z pracą zakładową.

Należą do nich np. również wypadki

- podczas podróży służbowych związanych z pracą
- podczas sportu zakładowego
- podczas uroczystości zakładowych i wycieczek organizowanych przez przedsiębiorstwo.

Decydujące jest, by dana czynność służyła firmie a nie celom prywatnym. Dlatego nieubezpieczone jest np. jedzenie, picie, spanie, robienie zakupów, spacerowanie. Nieubezpieczone są także wypadki na stołówce i w toalecie – tylko wypadki w drodze do.

Co uważa się za wypadek w drodze do/z pracy?

To wypadki, które zdarzają się w bezpośredniej drodze do pracy lub w drodze powrotnej. Z reguły droga ta zaczyna się wraz z opuszczeniem miejsca zamieszkania i kończy się wraz z dotarciem do miejsca pracy. Dotyczy to także dróg transgranicznych. Ubezpieczone są też tak zwane drogi powrotne (Heimfahrt) pracowników, którzy tylko w weekendy jeżdżą do domu, a w tygodniu mieszkają w drugim miejscu zamieszkania niedaleko pracy.

Ochrona ubezpieczeniowa obowiązuje również przy nakładaniu drogi, które jest konieczne

- by dzieci miały opiekę w czasie pracy,
- przy wspólnych dojazdach,
- przy objazdach lub
- ponieważ dłuższą drogą można szybciej dojechać do miejsca pracy.

Ochrona ubezpieczeniowa nie obowiązuje:

- podczas przerwania drogi (np. na zakupy)
- przy nakładaniu drogi z przyczyn prywatnych
- w reguły przy zboczeniu z trasy (tzn. drogi nieprowadzące w kierunku mieszkania czy miejsca pracy)

• **Uwaga:** Jeżeli droga zostanie przerwana z przyczyn prywatnych na dłużej niż dwie godziny, to pozostała droga nie jest już objęta ochroną ubezpieczeniową!

Wykluczenie odpowiedzialności: Niniejsza informacja zawiera ogólne informacje służące orientacji. Autorzy nie przejmują odpowiedzialności za poprawność wszystkich danych, które nie mogą być podstawą roszczeń prawnych.

Niniejsza publikacja została dofinansowana ze środków Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych „EaSI” (2014-2020). Informacja zawarta w niniejszej publikacji niekoniecznie odzwierciedla oficjalne stanowisko Komisji Europejskiej.

Co muszę zrobić w razie wypadku przy pracy lub do/z pracy?

Jeżeli zdarzył Ci się wypadek w Niemczech, powinieś najlepiej udać się do lekarza ubezpieczenia wypadkowego (Durchgangsarzt). Są to lekarze, którzy mają specjalne dopuszczenie zakładu ubezpieczeń wypadkowych (Berufsgenossenschaft). Jeżeli wypadek zdarzy się w zakładzie, to Twój pracodawca z reguły wie, gdzie taki Durchgangsarzt ma w pobliżu swój gabinet. Jeżeli miałeś wypadek w drodze do pracy i nie wiesz, gdzie można znaleźć takiego lekarza, to możesz udać się też do innego. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy idziesz do lekarza w swym miejscu zamieszkania w Polsce.

Ważne: Zaraz na początku powiedz lekarzowi, że chodzi o wypadek przy pracy lub w drodze do/z pracy.

Poza tym wypadek przy pracy lub w drodze do/z pracy musisz możliwie szybko zgłosić swemu pracodawcy. Pracodawca musi zgłaszać wypadki przy pracy za pomocą formularza "Unfallanzeige", jeżeli powodują niezdolność do pracy powyżej trzech dni lub zgon. Jednak generalnie powinny być rejestrowane wszystkie wypadki w zakładzie. Obowiązek zgłoszenia ciąży na pracodawcy. Wypadek przy pracy trzeba zgłosić w ciągu trzech dni od zdarzenia.

Wskazówka: Zanotuj sobie datę, godzinę i świadków, na wypadek ewentualnych zapytań. Pracownik ma prawo do otrzymania kopii zgłoszenia wypadku. Egzemplarz otrzymuje też rada zakładowa. Dokumentacja ta może być ważna w razie następstw wypadku.

Jak przebiega uznanie wypadku przy pracy lub w drodze do/z pracy?

Właściwy podmiot ubezpieczenia sprawdzi, czy występują wszystkie przesłanki dla wypadku przy pracy lub w drodze do/z pracy. W trakcie ustaleń możesz zostać przepytany zarówno ty jako poszkodowany, jak też twój pracodawca czy świadkowie wypadku. Sprawdzane będzie, czy istnieje związek przyczynowo-skutkowy między wypadkiem a uszczerbkiem na zdrowiu. W razie wątpliwości sporządzone zostaną ekspertyzy. Otrzymasz pisemną decyzję, czy wypadek przy pracy został uznany czy odrzucony.

Czy mogę odwołać się od decyzji odmownej?

Tak. Powinieneś przy tym zasięgnąć porady prawnej. Jeżeli nie zgadzasz się z decyzją podmiotu ubezpieczenia, to w ciągu miesiąca możesz złożyć odwołanie. Jeżeli ubezpieczyciel nie zmieni swej decyzji, to masz wolną drogę do złożenia pozwu w sądzie socjalnym.

Dla członków związku istnieje bezpłatna ochrona prawna. Pomaga w przypadku sporów prawnych związanych z życiem zawodowym. W przypadku różnic zdań z podmiotem ubezpieczenia wypadkowego pomoże ochrona socjalnoprawna – również bezpłatnie. Oplaca się zapisać do związku!

Jakie świadczenia otrzymam jako pracownik przygraniczny w razie wypadku przy pracy lub w drodze do/z pracy?

Ubezpieczenie wypadkowe obejmuje świadczenia rzeczowe, jak opieka medyczna i rehabilitacja, oraz świadczenia pieniężne, jak zasiłek powypadkowy, zasiłek wyrównawczy, zasiłek pielęgnacyjny, renty i świadczenia rodzinne. Na temat rodzajów i wysokości świadczeń w Polsce, Niemczech i Czechach patrz broszura „Informacje dla pracowników przygranicznych – Zabezpieczenie społeczne 2017” lub w module on-line www.eures-triregio.eu

Przy korzystaniu ze świadczeń istnieją różnice między świadczeniami pieniężnymi a rzeczowymi.

Od kogo otrzymam jako pracownik przygraniczny świadczenia pieniężne w razie wypadku?

Świadczenia pieniężne co do zasady przyznawane są przez właściwy podmiot kraju zatrudnienia zgodnie z przepisami tamtejszego prawa. Jeżeli w Niemczech jesteś objęty ubezpieczeniem wypadkowym, to świadczenia pieniężne otrzymasz od niemieckiego ubezpieczenia wypadkowego też wtedy, gdy mieszkasz w Polsce (rozp. (UE) 883/2004, art. 36).

Od kogo otrzymam jako pracownik przygraniczny świadczenia rzeczowe w razie wypadku?

Jeżeli miałeś wypadek przy pracy w Niemczech, a mieszkasz w Polsce, to do lekarza ubezpieczenia wypadkowego (Durchgangsarzt) możesz pójść w miejscu pracy. Koszty przejmuje niemieckie ubezpieczenie wypadkowe, w którym jesteś ubezpieczony. Przysługują Ci też świadczenia rzeczowe w miejscu zamieszkania w Polsce. Świadczenia rzeczowe zapewnia wtedy podmiot miejsca zamieszkania zgodnie z obowiązującymi go przepisami prawnymi tak, jakbyś był ubezpieczony na podstawie przepisów tego prawa (pomoc w zakresie świadczeń rzeczowych).

Uwaga: Aby po wypadku przy pracy leczyć się w państwie miejsca zamieszkania, z reguły akceptowany jest dowód istniejącego ubezpieczenia zdrowotnego (np. Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego – „EHIC”). Zaświadczenie ubezpieczenia wypadkowego DA 1 (wcześniej E 123) przewidziane dla pomocy w zakresie świadczeń rzeczowych z reguły wystawiane jest dopiero po zbadaniu przebiegu wypadku i przesyłane następnie do biura łącznikowego w państwie zamieszkania i/lub do Ciebie jako ubezpieczonego.

Przy okazji: Rady zakładowe współdecydują!

W Niemczech w przeciwieństwie do Polski i Czech nie ma organizacji związkowych w zakładach. W wypadku problemów w zakładzie to rady zakładowe są ważnymi podmiotami kontaktowymi. Rada zakładowa jest ustawową reprezentacją interesów pracowniczych z zakładzie. Rada zakładowa monitoruje, czy pracodawca przestrzega obowiązujących ustaw, rozporządzeń i przepisów o zapobieganiu wypadkom, układów zbiorowych i porozumień zakładowych. **Rada zakładowa dba też o bezpieczeństwo i higienę pracy!**

Jako członkowi związku może przysługiwać Ci poradnictwo prawne i ochrona prawna. Oplaca się zapisać do związku!